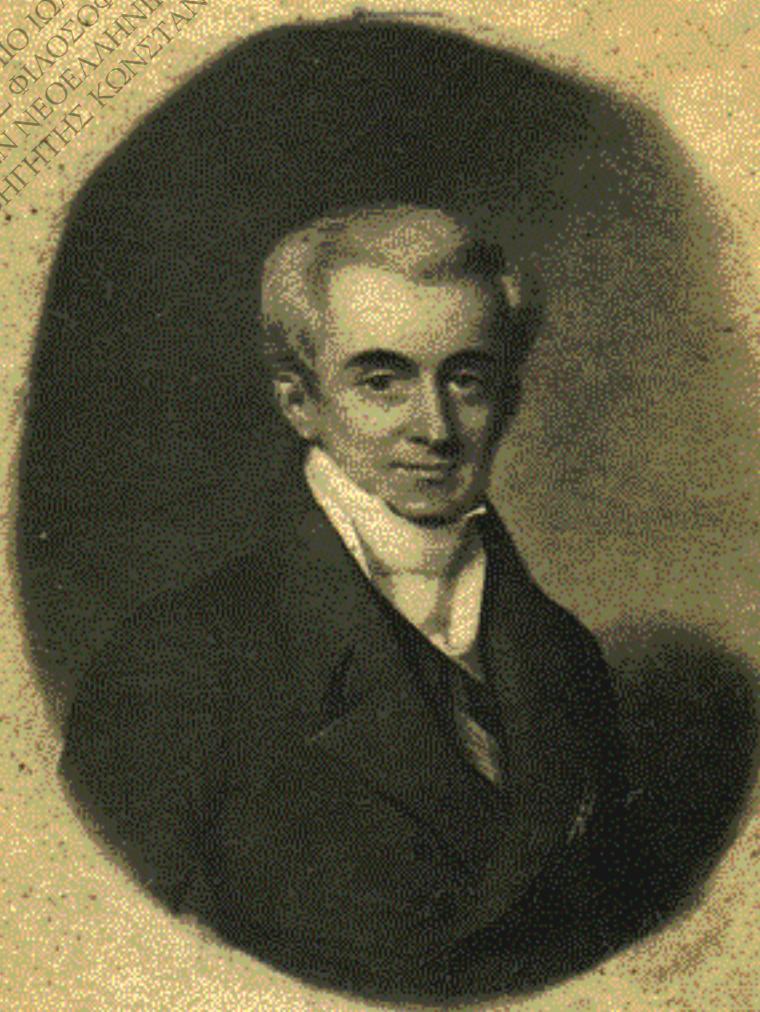

ΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΤΟΜΕΑΥ οιΔΟΣΟΙΑΣ
ΝΟΜΙΜΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΠΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΗΣ ΑΝΑΚΑΘΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΡΟΣ

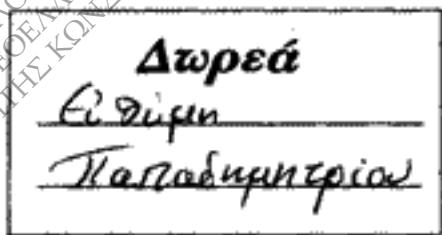
Κωνσταντίνου Τσάτσου

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

Διακόσια χρόνια
ἀπό τή γέννησή του

E.Y. Δημήτρης
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Θ. ΠΕΤΣΙ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙ

E.Y. Δημ.Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΠΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙ

Κωνσταντίνου Τσάτσου

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

Διακόσια χρόνια
ἀπό τη γέννησή του

1776-1976

ΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΠΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΗΣ: AN KAΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙ

ΟΜΙΛΙΑ
τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας
κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΣΑΤΣΟΥ
στὴ Δημόσια Βιβλιοθήκη Κερκύρας
μὲ τὴ συμπλήρωση
200 ἔτῶν
ἀπὸ τὴ γέννηση τοῦ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

Παρασκευὴ 21 Μαΐου 1976, ὥρα 20.00

E.Y.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

E.Y.Δ της Κ.τ.Π
IQANNINA 2008

ΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΠΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕλληνικής ΦΙΛΟΣΟΦίας
ΗΣ: AN.KA.ΘΗ.ΠΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙ

Δεν ξέρω μὲ ποιὸ καλλίτερο τρόπο θὰ μπορούσαμε νὰ δλοκληρώσωμε φέτος τὸν πανηγυρισμὸ τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἰονίων Νήσων μὲ τὴν μικρὴν Ἑλλάδα τοῦ 1864, παρὰ τιμώντας τὸ μεγάλον ἄνδρα καὶ, ἀσφαλῶς, τὸ μεγαλύτερο πολιτικὸ ποὺ ἡ Ἐπτάνησος, καὶ μάλιστα ἡ Κέρκυρα, χάρισε στὴν ὑπόδουλη τότε πατρίδα, τὸν Ἰωάννη Καποδίστρια.

Σὰν ἐκπρόσωπος, αὐτὴ τὴν ὥρα, τῆς Πολιτείας, κατέχομαι ἀπὸ τὴ σκέψη ὅτι ὁ Καποδίστριας, ἀκόμη σήμερα, παρ’ δλα τὰ σημαντικὰ μελετήματα ποὺ δημοσιεύτηκαν γι’ αὐτόν, παρ’ δλες τὶς τιμὲς ποὺ κατὰ καιροὺς τοῦ ἐπεδαιψύλευσε ἡ Πολιτεία, ὁ ἀνθρωπὸς αὐτὸς ποὺ τὴ θεμέλιωσε, δὲν πῆρε ἀκόμα τὴ θέση ποὺ δικαιωματικὰ τοῦ ἀνήκει στὴ συνείδηση τοῦ Ἐθνους. Ἡ δόξα τοῦ Καποδίστρια ἔβρα-

δυπόρρησε και βραδυπορεῖ ἀκόμα. Καὶ δικιάς πολλὰ θὰ εἶχαμε νὰ διδαχθοῦμε, στὶς δύσκολες μέρες ποὺ περνᾶμε, ἀν στρέφαμε πρὸς αὐτὸν τὴ σκέψη καὶ τὴν ἀγωνία μας. Ἡ αἴγλη τῶν ὅπλων καὶ ἡ λαμπῆδόνα τῶν δημηγοριῶν νικοῦν ἀνετέρα τὸ χρόνο καὶ εἰσδύουν στὶς ψυχὲς τῶν πολλῶν εὐκολώτερα ἀπὸ τὶς πικρὲς προσπάθειες στους διτλωματικοὺς ἀντιθαλάμους, στὶς μυστικὲς διασκέψεις καὶ στὶς μακριὲς ἀγρυπνίες γιὰ νὰ βρεθοῦν οἱ πιὸ πρόσφορες λύσεις, ποὺ εἶναι δλες στὴν πραγματικότητα πάντα ἀξίας σχετικῆς, ἐνῶ δσοι δὲν εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ δίνουν λύσεις, προβάλλονταν ἀμέριμνοι τὸ ἀπόλυτο, εἰσδύουν εὐκολώτερα ἐπίσης ἀπὸ τὶς προσπάθειες νὰ βρεθοῦν οἱ ἀναγκαῖοι οἰκονομικοὶ πόροι, καὶ νὰ κερδηθοῦν οἱ πρόσκαιροι ἀλλὰ ἀπαραίτητοι ίσχυροι τῆς ἡμέρας, αὐτοὶ ποὺ μᾶς παρουσιάζονταν ως φίλοι, λόγω μέν, ἐν δνόματι τοῦ δικαίου, ἔργω δέ, ἐν δνόματι τοῦ συμφέροντος.

Πόσοι είναι έκεινοι που μπορούσαν, τότε μάλιστα, νὰ συλλάβουν σὲ δλη του τὴν ἔκταση τὸ πρόβλημα τῆς ἀνάστασης τοῦ Γένους, που ἀπὸ νέο ἀπασχολοῦσε τὸν Καποδίστρια; Πόσοι μπορούσαν τότε νὰ ἔκτιψήσουν, κατὰ τὴν ἀξία του, τὸ ἐπίτευγμά του στὸ Λάιμπαχ, ὅταν αὐτὸς κατώρθωσε νὰ πάρῃ δ Τσάρος καὶ οἱ ἄλλοι τότε σύνεδροι μιὰ θέση οὐδέτερη ἀπέναντι τοῦ ἐλληνικοῦ ἀπελευθερωτικοῦ κινήματος ἐνῷ τὴν Ἱδια ὥρᾳ ἄλλα ἀνάλογα κινήματα στὴν Ἰταλία ρητὰ καταδικάσθηκαν. Ἀλλὰ καὶ ποιοὶ ἤξεραν τότε δτὶ ἔργο τοῦ Καποδίστρια ἡταν τὸ τελεσίγραφο τοῦ Τσάρου τῆς Ἰουλίου 1821 πρὸς τὴν Ὑψηλὴ Πύλη, χάροις στὸ δποῖο αὐτὴ ἐμποδίσθηκε νὰ στείλῃ τὶς στρατιές, που τότε διέθετε στὰ Βαλκάνια, γιὰ νὰ καταπνίξῃ στὴ γένεσή του τὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα στὴν Πελοπόννησο; Ποιὸς μποροῦσε νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ἀφανῆ δράση του ἀπὸ τότε πού, διαφωνώντας μὲ τὸν Τσάρο ἀκριβῶς γιὰ τὸ Ἐλληνικὸ

**Πρόβλημα, ἔφυγε γιὰ τὴν Ἐλβετία ὡς τὴν
ῶρα ποὺ τὸν κάλεσε ἡ πατρίδα γιὰ νὰ
ἀναλάβῃ Κυβερνήτης; Ποιὸς καὶ σήμερα
ἀκόμη μπορεῖ νὰ πῇ δτι γνωρίζει δλη τὴ
δράση του;**

"Ἐτοι δὲν εἶναι ἀδικο νὰ ποῦμε δτι δ
Καποδίστριας ἐξακολουθεῖ ἀκόμη τώρα
νὰ ἀναδύεται ἀπὸ τὸ σκοτάδι, μέσα ἀπὸ
τὰ ἀδημοσίευτα ἀρχεῖα τῶν ὑπουργείων
τῶν Μεγάλων Δυνάμεων τῆς ἐποχῆς του,
μέσα ἀπὸ τὴν ἀλληλογραφία του καὶ τὰ
δημόσια ἔγγραφα, πολλὰ τῶν δποίων δὲν
φέρουν τὴν ὑπογραφή του, ἀλλὰ ποὺ
εἶναι φανερὸ πὼς αὐτὸς τὰ εἶχε συντάξει.
Μόλις τώρα ἀρχίζει νὰ ὑψώνεται μπρὸς
μας ἀκέραιος διπλωμάτης, δ Κυβερνή-
της, δ Ἐλληνας, δ βαθύτατα κατὰ τὸ ἥθος
καὶ τὴ σκέψη Ἐλληνας, δ προικισμένος μὲ
τὶς εὐγενέστερες ἀρετὲς τῆς Φυλῆς. Μόλις
τώρα ἀρχίζομε νὰ μετροῦμε τὸ εῦρος τῶν
ὅριζόντων του.

Δέν πρόκειται απόψε νὰ κάνω ἔργο Ἰστορικοῦ, ἔτοι μάλιστα πρόχειρα καὶ σὲ λίγες λέξεις. "Άλλοι ἀρμοδιώτεροι καὶ ἀξιώτεροι ἀπὸ μένα τὸ ἔκαμαν, τὸ κάνουν καὶ θὰ συνεχίσουν νὰ τὸ κάνουν γιὰ νὰ καταξιωθῇ δι μεγάλος Κερκυραῖος.

"Οσο γιὰ μένα, αὐτὰ ποὺ ἔμαθα ἀπὸ ἄλλων ἔρευνες, συχνὰ μὲ φέρνουν πίσω, προσκυνητὴ μπρὸς στὴ μοναδικὴ αὐτὴ φυσιογνωμία τῆς νεώτερης Ἰστορίας μας καὶ κάθε φορὰ πολλὰ διδάχθηκα ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐπιστροφή.

Πόσος χρόνος χρειάσθηκε καὶ πόσος χρόνος ἀκόμα θὰ χρειασθῇ γιὰ νὰ καθαρίσωμε τὴν εἰκόνα του ἀπὸ τὸ ρύπο τῶν συσσωρευμένων ἀδικιῶν κρίσεων; Γιατὶ —ἀναρωτήθηκα συχνὰ — αὐτὸν κυρίως νὰ ἔζωσε καὶ σχεδὸν νὰ κάλυψε ἡ παρανόηση, ἡ ἀκρισία, ἀκόμα καὶ ἡ συκοφαντία; Πρῶτα, θαρρῶ, γιατὶ ἥταν δι μεγαλύ-

τερος. Και η άδικία χτυπάει πρώτα τους πιο μεγάλους. Και υστερα γιατί ήταν άνθρωπος άλλης ύφης. Μιᾶς ύφης λιγότερο προσιτής στους πολλούς, στους άπλοϊκούς, άλλα και στους απουδαρχούντας, δυσο και ήταν και αύτοί πατριώτες μὲ τὸν τρόπο τους.

"Ηρθε ὥριμος πολιτικὸς μέσα σὲ πρωτάρηδες. Δύσκολα ἀναγνωρίζει δ "Ελληνας τὴν ὑπεροχὴ τοῦ ἄλλου. Ή ἀνοησία φθάνει μάλιστα κάποτε στὸ σημεῖο νὰ θεωροῦμε τὴν ὑπεροχὴ σὰν ἀντιδημοκρατικὴ ἀνισότητα και τὴν ἀναγνώριση τῆς ὑπεροχῆς σὰν ἀντιδημοκρατικὴ νοοτροπία. Γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἄλλου χρειάζεται ἡθος. Και εἶναι χαρακτηριστικὸ πῶς ἔκεινοι πού, ἀναγνωρίζοντας τὴν πολιτικὴν ὑπεροχὴ του, στάθηκαν ἀκλόνητοι ὑποστηρικτὲς τοῦ Καποδίστρια, ήταν δύο ἀνδρες μὲ τὸ ὑψηλότερο και καθαρώτερο πολιτικὸ ἡθος τῆς